

SYDÄNMAAN METSÄPALSTA II

Maastokatselmus 22.9.22/ Teppo Häyhä, Sirpa Rautiainen, Marja Räihälä

<http://morgenvogel.net/palojarvi2.html>

Kunta: Viitasaari

Yleiskuvaus: Runsaan 61 hehtaarin laajuinen metsätila sijaitsee Viitasaaren länsiosassa, Muuruejärven länsipuolella Kennään kylän takamailla. Metsää alueesta on kolme neljäsosaa ja loput metsäistä ojitettua suota. Alueen keskellä sijaitsee 0,58 hehtaarin laajuinen Pässilampi, joka on karu ulpukkatyypin humusvesi. Alueeseen sisältyy 400 metriä Iso Palojärven rantaa.

Sydänmaan metsät ovat vallitsevasti varttunutta, noin 50 - 60 vuotta vanhaa kasvatusemetsää. Alueen luoteisosan selänteellä on laaja kuvio tasarakenteista kuivahkon kankaan männikköä. Samankaltaista metsää on Pirttikankaan rinteellä ja ilmakuvan perusteella alueen eteläosassa Kylkiahon alueella. Männiköt on aikoinaan tarkkaan harvennettuja, joten sekapuina kasvavia koivuja on hyvin vähän, mutta aluspuustossa on paikoin pihlajaa ja vaihtelevasti pikkukuusasia. Sysimiilukankaan kaakkoispuolella on laajahko taimikkoalue ja Kylkiahon itäosassa hiljattain tehty hakkuuaukko.

Kuva 1. Pässilammen koillispuolen rinnettä ja savusauna rannassa. Tervatupa-autiomökiltä laskee polku saunalle.

Kuva 2. Pässilammen lounaisranta.

Ojitetut suot ovat enimmäkseen tiheä ja runsaspuustoisia korpiturvekankaita, puustoltaan sekametsää ja kuusikkoa. Iso Palojärven rannan lähellä suo muuttuu mäntyvaltaiseksi puolukkaturvekankaaksi.

Kuva 3. Iso Palojärven itärannan metsää.

Metsäluonnon monimuotoisuudelle tärkeistä puista haavan ja raitojen osuus puustossa on vähäinen. Yksittäisiä nuoria haapoja ja keskikokoisia raitoja on lähinnä turvekankaiden reunoilla muun muassa Sileäkallioiden luoteispuolella.

Kuva 4. Sileätkallioiden metsää.

Kuva 5. Sysimiilunkankaan tuulenkaatoja.

Kuva 6. Sysimiilunkangasta.

Alueen yleisilme on laajalti tavallisen talousmetsäalueen kaltainen. Lahopuuston muodostuminen on päässyt alkuun vasta korpiturvekankaiden tiheäpuustoisissa osissa. Iso Palojärven itärannan matalalla kumpareella on muutama iso tuulenskaatokuusi ja jokunen tuulenskaato löytyy myös Sysimiilukankaan kalliolta, jyrkänteisen koillisrinteen tyvimetsästä.

Kuva 7. Pirttikangas.

Alueen vanhimmat ja luonnontilaisimmat metsät ovat kalliometsiä, joita on Pirttikankaalla, Sileäkallioilla ja Sysimiilunkankaalla yhteensä 2,17 hehtaaria. Sysimiilunkankaan kalliometsän puusto on eteläisellä kalliomäellä yli 140-vuotista kilpikaarnaista männikköä. Kaatuneita kelomaapuita on melko runsaasti ja kuolevaa pystypuustoa jonkin verran. Muut kalliometsät ovat hieman nuorempia ja vähemmän lahopuuta sisältäviä, mutta harvennushakkuiden puuttuessa puustorakenne on jo kehittynyt luonnontilaiseen suuntaan.

Alueen turvekankaat ja muuttumat ovat ennallistamiskelpoisia. Ojien tukkimisen lisäksi tarvitaan haihdunnan vähentämiseksi myös puuston pystyyn tappamista etenkin kuusikkoisissa korpimetsissä.

Uhanalaiset ja silmälläpidettävät luontotyypit: suolammet NT/VU – 0,58 hehtaaria (Pässilampi); avoluhat LC/DD - 0,15 hehtaaria (Iso Palojärven rannalla); kalliometsät NT/NT – 2,17 hehtaaria.

Lintuja ja nisäkkäitä: karhu – jälkihavainto; metso (*Tetrao urogallus*), pyy (*Tetrastes bonasia*), harmaapäätikka (*Picus canus*), käpytikka (*Dendrocopos major*).

Kasvistorvot: lettokehräsammal (*Moercia hibernica*) NT/RT – Iso Palojärven itärannan luhdalla, päärynäsompasammal (*Splachnum ampullaceum*), punasompasammal (*Splachnum rubrum*), valkolehdoikki (*Platanthera bifolia*), vaivero (*Chamaedaphne calyculata*).

Erityisarvot: Alueen korpiturvekankaiden sekametsissä ja kuusikoissa lahopuun muodostuminen on päässyt alkuun. Luonnonarvojen kehittymisen kannalta edullinen asia on hoitotoimien vähäisyys viimeisen 15 vuoden aikana, mikä näkyy jo tasaikäisissä männiköissä yksittäisten lahovikaisten puiden ilmaantumisenä.

Alueen ojitetut suot ovat ennallistamiskelpoisia ja omistajan edustaja suunnittelee ennallistamistoimien aloittamista. Omistajan edustaja on halukas suojelemaan alueen kokonaan tai suurelta osin. Alueen kalliometsät ja Iso Palojärven rantaluhta ovat metsälain suojelemia erityisen tärkeitä elinympäristöjä.

Alueella on huomionarvoista lajistoa, kuten kanalintuja.

Sydänmaan metsäpalsta sijaitsee lähellä Pienen Palojärven metsää, joka kuuluu Etelä-Suomen vanhojen metsien suojeleohjelman asetuksella perustettavaksi ehdotettuihin valtionmaiden täydennyskohteisiin. Kyseinen metsä yhdessä Kannonkoskella sijaitsevan Koivuvuoren kanssa muodostaa Natura 2000 -ohjelman alueen Koivuvuori – Pienen Palojärven metsä.

Sydänmaan palstalla on metsäisiä kallioita, yksi jyrkänne ja vesistöjen lähimetsää, joten METSO-ohjelman elinympäristökohtaisista valintaperusteista täyttyy kaksi valintaperustetta. Alue voidaan tulkita ”rakennepiirteiltään ja ominaisuuksiltaan kehittyväksi III luokan kohteeksi”, ja koska alue sijaitsee Natura-alueen lähellä, myös METSO-ohjelman yleisistä valintaperusteista täyttyy kaksi kriteeriä. Näin ollen Sydänmaan metsä sopii METSO-ohjelman pysyvän suojeleohjelman kohteeksi.